

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, dnia 13 marca 2007 r.

RPO-542378-VIII/06/MRP

00-090 Warszawa   Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 022 827 64 53

Pan Wojciech Jasiński

Minister Skarbu Państwa

Szanowny Panie Ministrze

Na tle badania indywidualnej sprawy Feliksy M. ujawnił się ogólny problem dotyczący żądania od osób, którym została wypłacona rekompensata pieniężna określona przepisami ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (Dz. U. Nr 30, poz. 164 ze zm.) zwrotu nienależnie pobranej rekompensaty.

Z treści korespondencji skierowanej do Feliksy M. (pismo Departamentu Ewidencji, Reprywatyzacji, Rekompensat i Udostępniania Akcji Ministerstwa Skarbu Państwa z dnia 14 września 2006 r. o sygn. MSP/DERRiUA/2811/06/BN oraz z dnia 13 grudnia 2006 r. o sygn. MSP/DERRiUA/5339/06/BN) wynika, iż obecnie osoby, które zostały błędnie umieszczone na listach osób uprawnionych do rekompensaty, a następnie została im wypłacona rekompensata, są wzywane do jej zwrotu. Przy czym jako materialnoprawna podstawa żądania w tym zakresie wskazywany jest art. 405 k. c. stanowiący, iż kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich odwołanie się w omawianym zakresie do przepisów regulujących bezpodstawne wzbogacenie nie uzasadnia żądania zwrotu wypłaconej rekompensaty. Należy wskazać, iż w myśl art. 409 k. c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

W świetle przepisów ustawy o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent nie sposób przyjąć, że osoba, której została wypłacona rekompensata powinna liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu. Po pierwsze, zgodnie z art. 17 ust. 1 tej ustawy sporządzanie spisów osób uprawnionych do rekompensaty należało do kierowników jednostek organizacyjnych i organów administracji publicznej dysponujących odpowiednimi służbami prawnymi. Po drugie, spisy osób uprawnionych podlegały kontroli ze strony właściwych ministrów i wojewodów (art. 20 ust. 2 ustawy). W związku z tym osoba otrzymująca rekompensatę pieniężną miała pełne prawo uważać, kierując się w tym zakresie konstytucyjną zasadą zaufania obywateli do państwa i prawa (art. 2 Konstytucji RP), że wypłacane jej świadczenie jest spełniane zgodnie z prawem. Stąd też nie musi ona obecnie liczyć się z obowiązkiem zwrotu wypłaconej w przeszłości rekompensaty (art. 409 k. a).

W związku z powyższym - w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich - w omawianym zakresie wygasł obowiązek zwrotu wypłaconych rekompensat. Stąd też działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie, a także -jeśli Pan Minister podzieli przedstawione argumenty - o korektę dotychczasowej praktyki.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich